

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN/ NASIONALE SENIORSERTIFIKAAT-EKSAMEN

AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL V2

MEI/JUNIE 2025

MPUMALANGA

PUNTE: 40

TYD: 1½ uur

Hierdie vraestel bestaan uit 11 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. MOENIE probeer om die hele vraestel te lees nie. Raadpleeg die INHOUDSOPGAWES op die volgende bladsy en merk die vraagnommer oor die teks wat jy hierdie jaar bestudeer het. Lees hierdie vraag aandagtig deur voor jy dit beantwoord.

2. Hierdie vraestel bestaan uit TWEE afdelings:

AFDELING A: Drama (40)

AFDELING B: Kortverhale (40)

3. Beantwoord die vrae in EEN van die afdelings:

AFDELING A: DRAMA

Beantwoord die vrae oor die drama (*Perdekrag*) wat jy bestudeer het.

OF

AFDELING B: KORTVERHALE

Beantwoord die vrae oor AL TWEE kortverhale wat jy bestudeer het.

4. Volg die instruksies aan die begin van elke afdeling noukeurig.
5. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
6. Laat 'n reël oop ná elke antwoord.
7. Voorgestelde tydsindeling:

AFDELING A: 90 minute

OF

AFDELING B: 90 minute

8. Skryf netjies en leesbaar....

INHOUDSOPGAWE

Kies SLEGS die afdeling wat jy bestudeer het.

AFDELING A: DRAMA		
Beantwoord slegs die EEN vraag.		
VRAAGNOMMER	PUNTE	BLADSYNOMMER
1. <i>Perdekrag</i>	40	4
OF		
AFDELING B: KORTVERHALE		
Beantwoord AL TWEE kortverhale.		
2. "Tom"	20	8
EN		
"Potyster sweis nie"	20	10

AFDELING A: DRAMA

Hierdie afdeling bestaan uit EEN vraag.

VRAAG 1: PERDEKRAG – Cecilia du Toit

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS A

LUCKY:	Nog nege-en-negentig uur in hierdie goor plek. (Hy voel-voel na sy selfoon en onthou dat dit gekonfiskeer is.) Ag flippen hel, die heks het my selfoon. (Hy sug en begin weer hark, Binki kom links op.)	
BINKI:	Wilma het my gestuur. Sy sê ek moet jou roep om te kom kyk hoe die beginners leer perdry.	5
LUCKY:	(Gee 'n woedende kreet.) Flippit! Ek moet gaan kyk en "oe" en "aa" en "ag hoe cute" as die spul om en om en om ry. Jy gaan sê vir haar ek stoot eerder die jy-weet-wat hier rond as om daar te gaan cheer.	
BINKI:	(Onseker.) E ... wat moet ek nou vir Wilma sê?	10
LUCKY:	Net wat jy wil. Sê vir haar ek laaik my job hier so vreeslik, ek kan my nie daarvan wegskeur nie. Ek laaik dit te veel om perdeuitskeidings rond te stoot. So dankie, maar nee dankie. (Binki aarsel. Lucky grynslag spottend.)	

1.1 "Nog nege-en-negentig uur in hierdie goor **plek**." (Reël 1)

"Ag flippen hel, **die heks** het my selfoon." (Reël 3)

- 1.1.1 Van watter plek praat Lucky? (1)
- 1.1.2 Waarom moet hy nog nege-en-negentig uur by hierdie plek bly? (1)
- 1.1.3 Wie is die "heks" van wie Lucky praat? (1)
- 1.1.4 Waarom het die heks Lucky se selfoon gevat? (1)

1.2 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies. Skryf net die vraagnommers (1.2.1 en 1.2.2) en die antwoord neer.

Lucky sê die plek is goor, want hy (1.2.1) (wil nie daar wees nie/hou van die plek). As hy later vir Binki sê hy "laaik" sy werk by die plek, (1.2.2) (spot hy net/praat hy die waarheid). (2)

1.3 Skryf die volgende sin oor en verander die onderstreepte deel om die stelling WAAR te maak.

Lucky het gedink die mense wat by Wilma kom perdry, is arm mense; daarom was hy so kwaad. (1)

- 1.4 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (1.4) en die letter (A–D) neer.

"Binki **aarsel**." (Reël 14) Dit sê vir ons dat Binki ... was om vir Wilma te gaan sê wat Lucky gesê het.

- A skaam
- B haastig
- C skrikkerig
- D opgewonde

(1)

- 1.5 Skryf die volgende gebeure onder mekaar oor in die korrekte VOLGORDE soos wat dit in die drama gebeur.

- Lucky het by Wilma begin werk.
- Lucky het klein katjies doodgemaak.
- Lucky het by die hek vir sy prokureur gewag.
- Lucky het vir Lady Jane se runnik geskrik en weggehardloop.

(4)

- 1.6 Die karakters se woorde sê vir ons hoe die karakters voel.

Kies die emosie uit KOLOM B wat by die karakter se woorde in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommers (1.6.1 tot 1.6.4) en die letter (A–E) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
1.6.1	"Ek wil net gou 'n paar SMS'e stuur."	A	Lucky het gedink dis verkeerd van Binki om haar ma op haar naam te noem.
1.6.2	"Moet ek aangaan, of kry jy die prentjie in jou klipkop?"	B	Lucky was bang vir Kaizer.
1.6.3	"En ek verander Sabrina na Ma."	C	Wilma was kwaad vir Lucky omdat hy homself jammer kry.
1.6.4	"Jy's arm, siestog. So jy mag maar diere mishandel."	D	Lucky wou nie doen wat Wilma vir hom sê om te doen nie.
		E	Wilma wou hê Lucky moes verstaan dat hy die verkeerde idee het van die mense wat by haar kom perdry.

(4 x 1)

(4)

- 1.7 Waarom was dit 'n goeie idee dat Lucky die stalle moes skoonmaak? (1)
- 1.8 Waarom was dit verkeerd van Lucky om nie te gaan kyk hoe die ander mense leer perdry nie? (1)
- 1.9 Waarom voel jy jammer vir Binki in hierdie situasie? (1)
- 1.10 Watter les oor stereotipering leer jy hier? (1)

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS B

WILMA:	Goed, volgende keer. <i>(Sy gooi die leiband om Lady Jane se kop en gee dit vir Binki. Binki vat dit versigtig en lei Lady Jane links af.)</i> Mooi, Binki. Jy doen dit sommer maklik vandag. <i>(Sy draai kwaai na Lucky.)</i> En nou spring jy aan die werk.	
LUCKY:	Ek hark natuurlik weer die bleddie jy-weet-wat uit die stalle.	5
WILMA:	Jy weet ook nou hoe.	
LUCKY:	Moet ek dit nou elke keer doen?	
WILMA:	Iemand moet dit doen.	
LUCKY:	<i>(Begin om Lady Jane se stal uit te hark.)</i> Die lewe is nie fair nie.	
WILMA:	Nee, dit is nie. Maar jy maak jou eie probleme.	10
LUCKY:	Kyk net hoe stir ek die shit, hoe meng ek die mis.	
WILMA:	Jy is nogal 'n goeie miskruier.	
LUCKY:	Wat nogal maak 'n miskruier goed?	
WILMA:	Jy weet tog wat hulle doen?	
LUCKY:	Byt my as ek weet.	15
WILMA:	'n Miskruier vat 'n hele lot mis, en dan maak hy bolletjies daarvan, en dan rol hy dit net waar hy dit wil hê.	

- 1.11 VOLTOOI die volgende sin deur 'n woord(e) in die lys hieronder te gebruik. Skryf net die vraagnommer (1.11) en die antwoord neer.

personifikasie;	'n vergelyking;	'n metafoor
-----------------	-----------------	-------------

"Jy is nogal **'n goeie miskruier'**" in reël 12 is 'n voorbeeld van ... (1)

- 1.12 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies. Skryf net die vraagnommers (1.12.1 en 1.12.2) en die antwoord neer.

Die toon in hierdie uittreksel is meer (1.12.1) (positief/negatief) as aan die begin van die drama. Lucky (1.12.2) (was nie meer so stout nie/het steeds nie gedoen wat Wilma vir hom gesê het nie). (2)

- 1.13 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (1.13) en die letter (A–D) neer.

In reël 15 sê Lucky: "**Byt my as ek weet.**" Hiermee bedoel hy dat ...

- A Wilma kwaai is met hom.
- B hy bang is vir miskruiers.
- C hy presies weet waarvan Wilma praat.
- D hy glad nie weet waarvan Wilma praat nie. (1)

- 1.14 Waarom wou Lucky nie vir Wilma op haar naam noem nie? (1)

- 1.15 VOLTOOI die volgende sinne. Skryf net die vraagnommers (1.15.1 tot 1.15.4) en die antwoord neer.
- 1.15.1 Wilma het vir Lucky vertel hoe dit gebeur het dat die veearts haar perd, ... (die perd se naam), moes skiet. (1)
- 1.15.2 Omdat Wilma die aand by die partytjie te veel ... het, het Lucky haar 'n ou dronkie genoem. (1)
- 1.15.3 Lucky het vir Binki gesê dat sy nie aan hom sal ... as sy weet watter lelike dinge hy gedoen het nie. (1)
- 1.15.4 Lucky het katjies doodgemaak, maar Binki het haar ... uit die brandende huis probeer red. (1)
- 1.16 Lucky het die ryk mense se katjies doodgemaak omdat hulle lelik met sy ma gepraat het.
- Gee 'n feit uit die verhaal om te motiveer waarom die stelling ONWAAR is. (1)
- 1.17 Lucky het 'n paar lesse op die perdeplaas geleer.
- Kies die inligting uit KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommers (1.17.1 tot 1.17.4) en die letter (A–E) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
1.17.1	Die magistraat het gesê dat Lucky geweet het wat hy doen toe hy die katjies doodgemaak het.	A	Kaizer het nie toegelaat dat Lucky hom slaan nie.
1.17.2	Lucky wou sy woede op Kaizer uithaal.	B	Wilma was verbaas toe Lucky sê hy het vir Kaizer water gegee.
1.17.3	Lucky het vir Kaizer van die katjies vertel.	C	Lucky moes gemeenskapsdiens by die perdeplaas doen.
1.17.4	Lucky het geskrik toe hy die letsels op Binki se arms sien.	D	Lucky het besef dat ander mense ook seerkry.
		E	Kaizer het vir Lucky gewys dat hy verstaan en hom vergewe.

(4 x 1) (4)

- 1.18 Noem TWEE dinge wat Binki aan die einde van die drama oor haar ma besluit het. (2)
- 1.19 Waarom was Lucky gelukkig om 'n ma soos sý ma te hê? (1)
- 1.20 Waarom was Binki aan die begin van die drama skaam vir ander mense? (1)
- 1.21 Hoe help die skrywer jou om te verstaan dat Lucky nie gewoond was aan die dinge wat hy op die perdeplaas moes doen nie? (1)
- 1.22 Waarom kan ons sê dat die slot goed by die drama pas? (1)

TOTAAL AFDELING A: 40

AFDELING B: KORTVERHALE

Hierdie afdeling bestaan uit EEN vraag.

VRAAG 2: BLADSAK – Lucas Malan

Beantwoord die vrae oor AL TWEE verhale.

VERHAAL A: "TOM" – Jeanne Goosen

EN

VERHAAL B: "POTYSTER SWEIS NIE" – PG du Plessis

VERHAAL A: "TOM" – Jeanne Goosen

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS C

Die donkie proes weer. Hy druk sy kop innig teen my broertjie se lyf.
"Hene, maar hy is lelik," sê ek en kom nader.
"Love at first fright," lag my broertjie.
"Nou maar wat gaan ons met Tom doen?" vra ek. "En ekskuus dat ek vra."
"Hier is genoeg plek vir hom om te wei," sê my broertjie koppig. Hy beduie na die 5
werf en na die bosplantasie agter die dam teen die koppe uit.
"Gaan hy dan los loop?"
"Waarom nie?" wil my broertjie weet.

- 2.1 "Hene, maar hy is lelik ..." (Reël 2)
- 2.1.1 Wie praat hier? (1)
- 2.1.2 Waarom dink hierdie persoon dat die donkie lelik is? (1)
- 2.1.3 Waar bly die twee mense wat hier gesels? (1)
- 2.1.4 Wat het die broertjie gedoen nadat hy raas gekry het oor die donkie en karretjie wat hy gekoop het? (1)
- 2.2 Skryf die volgende sin oor en verander die onderstreepte deel om die stelling WAAR te maak.
- Die broertjie het 'n duisend rand vir die donkie en die karretjie betaal. (1)
- 2.3 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (2.3) en die letter (A–D) neer.
- Die broertjie is "**koppig**". (Reël 5) Dit beteken dat die broertjie ...
- A se kop seer is.
B dom dinge doen.
C sy kop regop hou.
D glo hy het die regte ding gedoen. (1)

- 2.4 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies. Skryf net die vraagnommers (2.4.1 en 2.4.2) en die antwoord neer.

Die verteller is (2.4.1) (tevrede/ontevrede) oor die donkie, want sy dink aan die probleme wat dit kan veroorsaak. Die broertjie is positief oor die donkie en dink aan hoe die donkie hulle lewens (2.4.2) (slegter/beter) kan maak. (2)

- 2.5 Die karakters se woorde sê vir ons hoe die karakters voel.

Kies die emosie uit KOLOM B wat by die karakter se woorde in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommers (2.5.1 tot 2.5.4) en die letter (A–E) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
2.5.1	"Ag, asseblief tog, man!"	A	Die verteller is bang hulle gaan nie geld vir ander nodige dinge hê nie.
2.5.2	"Jy kritiseer alles wat ek doen, maak nie saak hoe hard ek probeer nie."	B	Die broertjie sou nie toelaat dat Tom probleme veroorsaak nie.
2.5.3	"Wat gaan ons vir die res van die maand doen vir kos?"	C	Die verteller is sarkasties, want sy dink nie die donkie sal hulle op enige manier kan help nie.
2.5.4	"Toe maar, ek sal dit self optel ..."	D	Die verteller voel jammer dat die donkie mishandel is.
		E	Die broertjie is hartseer omdat die verteller net altyd met hom raas.

(4 x 1)

(4)

- 2.6 Skryf die volgende gebeure onder mekaar oor in die korrekte VOLGORDE soos wat dit in die verhaal gebeur.

- Die verteller noem baie redes waarom die donkie nie 'n goeie idee is nie.
- Die broertjie het die donkie en karretjie vir 'n hengse *bargain* gekoop.
- Die verteller verstaan uiteindelik dat Tom hulle kan help.
- Die donkie se vorige eienaar het hom mishandel.

(4)

- 2.7 Waarom kan 'n mens verstaan dat die broertjie die donkie so graag wou hê? (1)

- 2.8 Waarom was dit verkeerd van die broertjie om nie eers met die verteller te praat vóórdat hy die donkie gekoop het nie? (1)

- 2.9 Watter les oor verantwoordelikheid (*responsibility*) leer die broertjie vir jou? (1)

- 2.10 Waarom kan ons sê dat die slot goed by die verhaal pas? (1)

EN

VERHAAL B: "POTYSTER SWEIS NIE" – PG du Plessis

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae.

TEKS D

Ons ry deur 'n lap plotte met êrens in die middel 'n Portugese groentewinkel-kafee-garage. Die oom kan hom sommer by die winkeltjie aflaai, want hy sal sy ma van daar af bel om hom te kom haal met haar motortjie.

Dit pas my, want ek moet brood koop en dié sal die Portugees wel aanhou.

Met die afklim, vra ek hom of hy lus is vir koeldrank. Ja, sê hy, 'seblief, want sy sakgeld loop dié week bietjie laag.

Ek koop brood en twee koeldranke, betaal, soek my reisgenoot.

2.11 VOLTOOI die volgende sinne. Skryf net die vraagnommers (2.11.1 tot 2.11.4) en die antwoord neer.

2.11.1 Die verteller was op pad na sy ... in die Wes-Transvaal. (1)

2.11.2 Hy het 'n ou ... by die skrootwerf gekoop. (1)

2.11.3 Die skoolseun wat hy opgelaai het, het vir hom vertel dat daar baie ... in ou yster is. (1)

2.11.4 Die skoolseun het ook vertel dat sy ... enigiets kan regmaak. (1)

2.12 Dit was die eerste keer dat die verteller hierdie pad gery het.

Gee 'n feit uit die verhaal om te motiveer waarom die stelling ONWAAR is. (1)

2.13 Waarom het die verteller die skoolseun opgelaai? (1)

2.14 Die seun het 'n leuen vertel oor sy ma wat hom met haar motortjie sou kom haal. Noem TWEE leuens wat die seun oor sy naweek by die huis vertel het. (2)

2.15 VOLTOOI die volgende sin deur 'n woord(e) in die lys hieronder te gebruik. Skryf net die vraagnommer (2.15) en die antwoord neer.

'n metafoor;	'n vergelyking;	personifikasie
--------------	-----------------	----------------

"Ja, sê hy, 'seblief, want sy **sakgeld loop** dié week bietjie **laag**" in reël 5 en 6 is 'n voorbeeld van ... (1)

- 2.16 Kies die KORREKTE antwoord. Skryf net die vraagnommer (2.16) en die letter (A–D) neer.

As die verteller in reël 7 sê hy soek sy "**reisgenoot**", beteken dit hy soek na ...

- A sy kleingeld.
- B die nuwe tydskrif wat hy gekoop het.
- C sy motorsleutels.
- D die seun wat saam met hom gery het.

(1)

- 2.17 Die jong skoolseun het nie 'n maklike lewe nie.

Kies die inligting uit KOLOM B wat by die gebeure in KOLOM A pas. Skryf net die vraagnommers (2.17.1 tot 2.17.4) en die letter (A–E) neer.

KOLOM A		KOLOM B	
2.17.1	Die seun se pa het weggehoop.	A	Die verteller het geweet die seun was skaam oor die leuens wat hy vertel het.
2.17.2	Die verteller het nie sy kleingeld geneem nie.	B	Die seun het baie oor sy lewe in die koshuis gepraat.
2.17.3	Die Portugees het die seun buite sy winkel sien staan.	C	Die seun het leuens oor sy lewe vertel.
2.17.4	Die seun wou nie die verteller se geld aanvaar nie.	D	Die Portugees het die waarheid oor die seun se lewe gepraat.
		E	Die Portugees het agter die verteller aangegaan.

(4 x 1)

(4)

- 2.18 Kies die KORREKTE antwoord uit dié tussen hakies. Skryf net die vraagnommers (2.18.1 en 2.18.2) en die antwoord neer.

Aan die einde van hierdie verhaal is die toon (2.18.1) (vroliek/hartseer), want die verteller en die leser weet nou watter (2.18.2) (positiewe/negatiewe) rol die seun se ouers in sy lewe speel.

(2)

- 2.19 Waarom was dit goed vir die skoolseun dat die verteller hom opgelaaie het?

(1)

- 2.20 Waarom voel jy kwaad oor die Portugees se optrede teenoor die seun?

(1)

- 2.21 Waarom kan 'n mens sê dat die seun aan die einde wel 'n belangrike les oor leuens geleer het?

(1)

- 2.22 Hoe help die skrywer jou om te verstaan dat die skoolseun nie wou hê die verteller moes die waarheid oor sy ouers weet nie?

(1)

TOTAAL AFDELING B: 40
GROOTTOTAAL: 40